

De Nachten (Villanella & 5 voor 12 i.s.m. deSingel) WIM DANNEELS

niets was dit jaar schrijver Dimitri Verhulst en zijn humor uit de onderbuik, gecombineerd met gitaargeweld. Een andere muzikale afknapper was Dimitri Leue, die vermoed als konijn flauwe liedjes mocht brengen en dat op beide avonden. De man leek zich te amuseren, maar werd vooral een pijnlijke illustratie van het blijkbaar totale gebrek aan coaching vanuit de organisatie van De Nachten. Dat kwam ook naar voor bij de flauwe, zogenaamd humoristische aankondigingen door wat moet doorgaan voor *stand-up comedians* (met als absoluut dieptepunt Günther Lamoot van Studio Kafka) en een enkele Ketnet-wraper. Het was een pijnlijk verschil met de traditionele aankondigingen, die ten tijde van De Nachten *on tour* nog in handen waren van Chantal Pattyn en Luc Janssen, die wel de juiste droge toon wisten te treffen.

Ook een groot deel van de muziek zonder Vlaamse acteurs of auteurs was weinig vernieuwend, met als voorbeeld het akoestisch geneuzel van A Silver Mt. Zion, een soort Velvet Underground op slaappillen. Een ander treurig fenomeen is dat van de schrijver die niet kan voorlezen. Nederlander Ronald Giphart zal nooit doorbreken in Vlaanderen als hij voor de zoveelste

keer verveeld voordreunt uit *Phileine zegt sorry*, ook al was het dit jaar nog wat jachtiger en galmender dan anders. Mieke Debruyne, columniste van *De Standaard Magazine*, ook bekend als de vrouw die haar volk leerde praten over pijpen, had een stel krukken meegebracht alsof ze al bij voorbaat wist hoe zwaar ze zou afgaan. Als je haar columns in stilte leest, hoor je natuurlijk haar West-Vlaamse klanken niet. En als je publiekelijk voorleest over je brandende kut, moet je al uit erg goed hout gesneden zijn om niet roemloos ten onder te gaan. Ook *Humo*-columnist Patrick De Witte heeft hopelijk vastgesteld dat een scherp satirisch penetje nog geen garantie vormt voor een geslaagd optreden. Enige sturing had dergelijke pijnlijke momenten misschien kunnen vermijden.

Dat geldt ook voor de videobeelden die tijdens de optredens werden vertoond. Het grote scherm van de Blauwe Zaal is misschien te goed om niet te gebruiken, maar de geïmproviseerde en puberale projecties van kitsch, poppetjes en vieze beeldjes bij sommige podiumacts, waren veel slechter dan een wit doek. Maar buiten die 'readymades' waren er ook knappe en doorwrochte films te zien, suggestief-pornografisch bij werk van Dirk van Bastelaere en een verbluffend sterke animatiefilm

van Koen van Mierlo en Michaël Perdieus, geïnspireerd op een kortverhaal van Tom Naegels.

Als je het programma in zijn geheel bekijkt en er de vijf voorgaande edities naast legt, zijn er wel erg veel gelijkenissen. De Vlaamse en Nederlandse literaire en muzikale vijver waaruit organisator Villanella vist, is blijkbaar wel erg klein. Zo waren onder anderen Daan Stuyven, Mauro Pawlowski, Serge van Duijnhoven en Vital Baeken vijf jaar geleden ook al van de partij. Marc Verstappen formuleerde het toen als volgt in *De Morgen*: 'Ach, eigenlijk is het helemaal niet zo moeilijk om een schitterende affiche samen te stellen. Er loopt zoveel talent rond in Vlaanderen – en dan vooral in Antwerpen.'² Die theorie wordt nog steeds in de praktijk omgezet. Een wild om zich heen schoppende Luc Janssen had het in een van zijn columns op De Nachten dan ook niet onterecht over het incestueuze sfeertje van de Antwerpse scène.

Bovenal ontbrak het De Nachten 2001 aan een echt sterke buitenlandse topact (zoals Nick Cave twee jaar geleden), literaire oude rotten die nog steeds een lichtend voorbeeld zijn (destijds Gerrit Komrij, nu kreeg je in de gangen enkel wat video's van bijvoorbeeld W.S. Burroughs te zien), vernieuwende muziek (buiten het geschifte Add N to (X)) en theater (behalve de alomtegenwoordige Roovers).

Toch was het niet allemaal kommer en kwel. Zeker de schaarser wordende elektronische muziekjes werken nog altijd wonderwel als *soundscape* bij een geslaagde tekst, zoals Bart Meuleman en Sen Jan zowel *on tour* als ter Singel bewezen, en Eavesdropper, zij het helaas enkel *on tour*. Het *funky punky* Add N To (X) kreeg de voorste rijen van de Rode Zaal zelfs aan het dansen, maar viel na enkele nummers helaas compleet in herhaling.

Waarom is iedereen dan blij, publiek,

organisatoren en sommige recensenten inclusief en wij niet? Om te beginnen waren het mijn zoveelste Nachten, en ik had er al betere gezien, met bijvoorbeeld Peter Verhelst en Tom Lanoye die *on tour* overigens nog mochten meedraaien. En ik heb al betere Crossing Border gezien, het Nederlandse oudere broertje van De Nachten, met een overvloed aan sterke en buitenlandse muzikale en literaire acts. De blijdschap voor, tijdens en na de Nachten 2001 is eigenlijk vooral een kwestie van geslaagde marketing. Want, toegegeven, er is een wonder gebeurd. Generatie niks, de stille generatie, de generatie die nergens voor te vangen was, is dan toch gevangen. Te jong voor Klara, te oud voor Donna, te braaf voor Pukkelpop en niet blasé genoeg voor Saint-Amour: dat publiek. Mediasponsors van De Standaard, Studio Brussel en de marketingjongens van Red Bull en Strongbow Cider konden tevreden zijn: ook deze niche is nu gevuld. Voor de toekomst is het te hopen dat De Nachten ook terug durven te durven. Om dat te kunnen, moet de organisatie verder durven te kijken dan de Antwerpse scène lang is. Meer Nederlanders, meer buitenlanders en minder eigen volk uit Antwerpen. En vooral: de algemene herwaardering van het repetitielokaal. ●

Jan Bosteels

DE NACHTEN

PRODUCTIE

Villanella & 5 voor 12 i.s.m. deSingel

- 1 Zoals Peter Vantyghem in *De Standaard* van 15 januari 2001: 'Zo zouden we deSingel graag meer zien. Als een sociale trefplaats voor veel volk, dat zich laaft aan de ideeën van zangers en dichters. Jonge bezoekers met open geest, die in een akoestisch superieure zaal het programma op zich laten afkomen. Die niet de definitieve afwerking willen eren, maar de creativiteit van het moment. De ideeën én de mislukkingen.'
- 2 *DeMix*, 15 januari 1997.